

Taas on aeg deklareerida ametiisikute huvid

Teist aastat tuleb ametiisikutel majanduslikke ja muid huvisid deklareerida läbi huvide deklareerimise registri (HDR), milles on võrreldes eelmise aastaga tehtud ka mõningaid muudatusi.

Huvide deklareerimise registri eesmärk on lihtsustada nii ametiisikute huvide deklareerimist kui nende kontrollimist, samuti anda avalikkusele võimalus deklareerimiskohustusega ametiisikute huvide deklaratsioonidele ligi pääseda.

Korruptsioonivastase seaduse järgi peavad huvide deklaratsiooni esitama president, riigikogu liige, valitsuse liige, kohtunik, riigikontrolör, õiguskantsler, Eesti Panga juhtorgani liige, presidendi kantselei direktor, riigikogu kantselei direktor, valitsusasutuse juht, abiminister, ministeeriumi kantsler, riigikantselei direktor, kohaliku omavalitsuse volikogu liige, valla- või linnavalitsuse liige, osavalla või linnaosa vanem, valla või linna ametiasutuse juht.

Seadusest tuleneva deklareerimiskohustusega isikud peavad deklaratsioonid esitama nelja kuu jooksul ametikohale asumisest, varem kehtinud deklareerimiskohustusega isikud aga 31. maiks.

Lisaks on valitsusasutuste juhtidel ja kohalikel omavalitsustel piiratud õigus kehtestada deklareerimiskohustus muudele ametiisikutele. Asutuste juhid ja volikogud peavad igal juhul jälgima, et kõigi ametiisikute puhul oleksid korruptsiooniriskid maandatud. Samuti on deklareerimiskohustuse pannud asutuse ülesanne teha järelevalvet selle üle, et deklareerimiskohustusega isikud oma huvide deklaratsiooni õigeaegselt esitaksid.

„Paneme inimestele südamele, et kui keegi on saanud teate deklaratsiooni esitamise kohustuse kohta, kuid ta on veendunud, et ta tegelikult seda esitama ei peaks, tuleks võtta ühendust kohustuse pannud asutuse või kohaliku omavalitsusega ja paluda asjaolusid selgitada. Vastasel juhul võib inimene sattuda avalikkuse ette deklaratsiooni esitamata jätmise tõttu,“ rääkis justiitsminister Urmas Reinsalu.

„Eelmisel aastal deklareeriti huvisid elektrooniliselt läbi HDR esmakordselt, mistõttu tekkis sellega seoses mitmeid küsimusi. Osa neist on praeguseks ka lahendatud. Näiteks kanduvad sel aastal eeltäidetud andmetesse lisaks lastele üle ka esitaja lapselaste andmed. Kohendatud on deklaratsiooni vormi ja sõnastust, et see oleks lihtsamini mõistetav ning lisatud täiendavaid selgitusi täitmise kohta,“ ütles justiitsministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Tanel Kalmet.

Justiitsministeerium töötas deklareerimise veelgi lihtsamaks muutmiseks välja seadusemuudatused ja esitas need novembris riigikogule, mida aga ei jõudnud parlamendi eelmine koosseis vastu võtta. Ministeerium tegi ettepaneku muuta eeltäidetavaks deklarandi seosed juriidiliste isikutega (näiteks, kui deklarant on mõne ettevõtte juhatuses). Samuti oli eelnõus ettepanek, et III pensionisamba andmeid ei peaks deklaratsiooni kandma ning siduda esitatava soodustuse piirmäär konkreetse summaga, mitte nelja kuu sotsiaalmaksuga maksustatava tuluga.

„Veel üks eelmisel aastal esitatud sage küsimus puudutas seda, mille tõttu pole deklarantide kohustused krediidasutuste ees automaatselt üle kandunud. Tahamegi meelde tuletada, et maksu- ja tolliametile saaksid elektrooniliselt üle kanduda vaid andmed kodulaenude intresside kohta, kuid erinevate laenude, kuhu alla käivad nii kodu-, renoveerimis-, kui ka tarbijalaenu, ning liisingute jäägi kohta ei ole võimalik MTA-l andmeid saada, mistõttu tuleb need andmed deklarandil ise esitada,“ selgitas Kalmet.

Lahendamata on ka üks tehniline küsimus, mistõttu kandusid mõnede isikute HD-le üle neile enam mitte kuuluvad sõidukid - palume need vajadusel deklaratsioonidest ise eemaldada. Deklaratsioonis esitatud andmed tuleb kindlasti üle kontrollida, sest nende õigsuse eest vastutab ikkagi inimene ise.

Huvide deklaratsioonide registrile pääsevad e-maksuameti keskkonna kaudu ligi nii deklarandid,

Taas on aeg deklareerida ametiisikute huvid

Avaldatud veebilehel Eesti Kohtuekspertiisi Instituut (<https://www.ekei.ee>)

kontrollijad kui avalikud kasutajad. HDR on sidustatud teiste riiklike andmekogudega ja on suures osas eeltäidetav nendest pärinevate andmetega, mis lihtsustab ka deklaratsiooni esitamist. Huvide deklaratsiooni esitamine toimub sarnaselt eeltäidetud maksudeklaratsiooni esitamisele. Kõik esitatud deklaratsioonid on põhilises osas avalikud.

2014. aasta 3. novembri seisuga oli registrisse kantud 6817 isiku andmed, kellel oli kas seadusest tulenev või pandud kohustus HD esitada. Deklaratsioon oli siis tähtajaks esitamata 270 isikul, kellest valdav enamus (170) olid volikogude liikmed.

Allikas URL: <https://www.ekei.ee/et/uudised/taas-aeg-deklareerida-ametiisikute-huvid>